

Ochrana měkkých cílů a eventualita hodnocení jejich odolnosti

Marek Koukal

Bakalářská práce
2024

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta logistiky a krizového řízení

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta logistiky a krizového řízení
Ústav krizového řízení

Akademický rok: 2023/2024

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(projektu, uměleckého díla, uměleckého výkonu)

Jméno a příjmení: **Marek Koukal**
Osobní číslo: **L21046**
Studijní program: **B1022A020002 Management rizik**
Forma studia: **Kombinovaná**
Téma práce: **Ochrana měkkých cílů a eventualita hodnocení jejich odolnosti**

Zásady pro vypracování

1. Zpracujte literární rešerši na dané téma.
2. Zvolte konkrétní objekt měkkého cíle pro realizaci praktické části.
3. Zhodnotte zvolený objekt z pohledu současného stavu ochrany měkkého cíle a navrhněte možnosti zvýšení odolnosti daného objektu.

Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam doporučené literatury:

1. APeltauer, Tomáš, Zdeněk, DUFEK, Benedikt VANGELI, et. al. *Ochrana měkkých cílů*. Praha: Leges, 2019. ISBN 9788075024275.
2. BURDA, Karel. *Základy elektronických zabezpečovacích systémů*. Brno: Akademické nakladatelství CERM, 2017. ISBN 978-807-2049-677.
3. LUKÁŠ, Luděk. *Bezpečnostní technologie, systémy a management*. Zlín: Radim Bačuvčík – VeRBuM, 2015. ISBN 978-80-87500-35-4.

Další odborná literatura dle doporučení vedoucího bakalářské práce.

Vedoucí bakalářské práce: **Ing. Robert Pekaj**
Ústav krizového řízení

Datum zadání bakalářské práce: **1. prosince 2023**

Termín odevzdání bakalářské práce: **3. května 2024**

L.S.

doc. Ing. Zuzana Tučková, Ph.D.
děkanka

Ing. et Ing. Jiří Konečný, Ph.D.
ředitel ústavu

V Uherském Hradišti dne 4. prosince 2023

PROHLÁŠENÍ AUTORA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Beru na vědomí, že:

- bakalářská práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému a dostupná k nahlédnutí;
- na moji bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3;
- podle § 60 odst. 1 autorského zákona má Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- podle § 60 odst. 2 a 3 autorského zákona mohu užít své dílo – bakalářskou práci nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s předchozím písemným souhlasem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše);
- pokud bylo k vypracování bakalářské práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tj. k nekomerčnímu využití), nelze výsledky bakalářské práce využít ke komerčnímu účelům;
- pokud je výstupem bakalářské práce jakýkoliv softwarový produkt, považuji se za součást práce rovněž i zdrojové kódy, popř. soubory, ze kterých se projekt skládá. Neodevzdání této součásti může být důvodem k neobhájení práce.

Prohlašuji,

- že jsem na bakalářské práci pracoval samostatně a použítou literaturu jsem citoval. V případě publikace výsledků budu uveden jako spoluautor.
- že odevzdaná verze bakalářské práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou obsahově totožné.

V Uherském Hradišti, dne: 3.5.2024

Jméno a příjmení studenta: Marek Koukal

.....
podpis studenta

ABSTRAKT

V teoretické části bakalářské práce je zkoumán koncept měkkých cílů, jejich klasifikace, způsoby ochrany a zabezpečení. Dále je pozornost věnována strategickým dokumentům souvisejících s ochranou měkkých cílů.

Praktická část práce se zaměřuje na konkrétní měkký cíl, jehož bezpečnostní opatření jsou analyzována a vyhodnocena. Provádí se analýza rizik, jimž je tento měkký cíl vystaven. Na základě této analýzy jsou navržena opatření ke zlepšení jeho ochrany a bezpečnosti, zahrnující režimová opatření, fyzickou ochranu a technické systémy ochrany.

Klíčová slova: měkký cíl, odolnost, bezpečnostní zařízení, zabezpečení, hrozba

ABSTRACT

The theoretical part of the bachelor's thesis examines the concept of soft targets, their classification, and methods of protection and security. Furthermore, attention is paid to strategic documents related to the protection of soft targets.

The practical part of the thesis focuses on a specific soft target, whose security measures are analyzed and evaluated. Risk analysis is conducted to identify the vulnerabilities faced by this soft target. Based on this analysis, measures are proposed to enhance its protection and security, including procedural measures, physical security, and technical security systems.

Keywords: soft targets, social, safety device, security, threat

Rád bych vyjádřil vděk panu Ing. Robertu Pekajovi za jeho odborné vedení, ochotu a podporu během zpracování této práce. Děkuji také své rodině, zejména přítelkyni, za jejich trpělivost a povzbuzení v průběhu studia. Nakonec bych chtěl poděkovat paní ředitelce a dalším pracovníkům školy za poskytnutí cenných informací pro praktickou část mé bakalářské práce.

Prohlašuji, že odevzdaná verze bakalářské práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

OBSAH

ÚVOD	9
I TEORETICKÁ ČÁST	10
1 MĚKKÉ CÍLE	11
1.1 AKTIVITA MĚKKÉHO CÍLE.....	13
1.2 DĚLENÍ MĚKKÝCH CÍLŮ	13
1.3 SOUČASNÝ POHLED NA MĚKKÉ CÍLE	14
2 OCHRANA MĚKKÝCH CÍLŮ	16
2.1 DESATERO K OCHRANĚ MĚKKÉHO CÍLE	17
2.2 PILÍŘE SYSTÉMU OCHRANY MĚKKÝCH CÍLŮ V ČR	17
2.2.1 Bezpečnostní strategie České republiky 2023.....	18
2.2.2 Koncepce ochrany měkkých cílů pro roky 2017-2020	18
2.2.3 Koncepce ochrany obyvatelstva do roku 2025 s výhledem do roku 2030.....	20
3 ZDROJE HROZEB PRO MĚKKÉ CÍLE	21
3.1 FAKTOR OHROŽENOSTI MĚKKÉHO CÍLE	22
3.2 ZPŮSOBY ÚTOKU PRO JEDNOTLIVÉ ZDROJE HROZEB	22
3.2.1 Útoky na měkké cíle v ČR	22
3.2.2 Konference ochrana měkkých cílů 2024.....	23
3.3 PŘÍKLADY ÚTOKŮ NA MĚKKÉ CÍLE V ČR.....	23
3.3.1 Střelba na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy v Praze v roce 2023	23
3.3.2 Masakr v ostravské nemocnici v roce 2019	24
3.3.3 Střelba v restauraci Družba v Uherském Brodě v roce 2015	24
3.4 PRÁVNÍ VYMEZENÍ OCHRANY MĚKKÝCH CÍLŮ	25
4 BEZPEČNOSTNÍ PRVKY A JEJICH VYUŽITÍ	26
4.1 FYZICKÁ BEZPEČNOST	26
4.2 ELEKTRONICKÉ PRVKY	27
4.3 MECHANICKÉ PRVKY.....	27
5 CÍL PRÁCE A POUŽITÉ METODY	29
II PRAKTICKÁ ČÁST	30
6 CHARAKTERISTIKA VYBRANÉHO MĚKKÉHO CÍLE	31
6.1 SOUČASNÁ OCHRANA ŠKOLSKÉHO ZAŘÍZENÍ	32
7 HODNOCENÍ BEZPEČNOSTNÍHO RIZIKA	33
7.1 IDENTIFIKACE ZDROJŮ HROZEB	33
7.2 HODNOCENÍ OHROŽENÍ ŠKOLSKÉHO ZAŘÍZENÍ	34
7.3 PNH METODA.....	34

7.4	ZPŮSOBY ÚTOKŮ PRO TYTO HROZBY	38
7.5	SWOT ANALÝZA	39
7.5.1	Maticе SWOT analýzy	40
7.5.2	Závěr SWOT analýzy	42
7.6	STRUKTUROVANÝ ROZHOVOR	43
8	NÁVRHY NA ZVÝŠENÍ ODOLNOSTI MĚKKÉHO CÍLE	45
8.1	PLÁŠŤOVÁ OCHRANA	45
8.2	KAMEROVÝ SYSTÉM	45
8.3	OVĚŘOVÁNÍ VSTUPU	45
8.4	KRIZOVÝ PLÁN	46
8.5	ZABEZPEČENÍ UČEBEN	46
8.6	POŽÁRNÍ OCHRANA	46
	ZÁVĚR	47
	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	49
	SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK	53
	SEZNAM ZÁKONŮ	54
	SEZNAM OBRÁZKŮ	55
	SEZNAM TABULEK	56

ÚVOD

Ochrana měkkých cílů před různými hrozbami a nebezpečím se stala klíčovým tématem v oblasti bezpečnosti. Tato práce se zaměřuje na problematiku ochrany měkkých cílů a hodnocení jejich odolnosti vůči potenciálním hrozbám. Měkké cíle jsou definovány jako civilní a komerční infrastruktury, které jsou zranitelné vůči teroristickým útokům, kybernetickým hrozbám, přírodním katastrofám a dalším nebezpečím.

Tato práce zkoumá různé strategie ochrany měkkých cílů, včetně fyzických zabezpečovacích opatření, kybernetických obranných mechanismů, plánování nouzových situací a spolupráce s veřejností. Důraz je kladen na metody hodnocení odolnosti měkkých cílů, které zahrnují analýzu rizik, simulace situací, testování zranitelností a vyhodnocování reakcí na krizové události. Díky rostoucímu počtu útoků na nechráněná místa s vysokou koncentrací osob je zvyšování ochrany měkkých cílů častým tématem. V prosinci roku 2023 došlo v České republice k tragédii, kdy útočník těžce zranil a usmrtil osoby ve školském zařízení, tímto útokem bylo zjištěno nedostatečné zabezpečení objektu. Takový případ poukázal na zranitelnost místa s vysokou koncentrací osob a nastala snaha zvýšit zabezpečení a ochranu těchto zařízení.

Cílem je poskytnout komplexní přehled o strategiích ochrany měkkých cílů a efektivních metodách pro hodnocení jejich odolnosti, aby bylo možné předejít problémům, a došlo ke zlepšení přípravy na hrozby a tím i minimalizovat jejich negativní dopady.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 MĚKKÉ CÍLE

Termín měkké cíle nelze jednoznačně definovat, v anglickém jazyce termín známe pod pojmem „soft targets“, nicméně měkký cíl považujeme za místo s vysokou koncentrací osob a zároveň absencí nebo nízkou úrovní případného zabezpečení proti útokům, které mohou být až násilnické. Termín „soft targets“ také popisuje dokument zvaný Základy ochrany měkkých cílů vydaném Ministerstvem vnitra ČR (Kalvach, 2016). Hanson podrobněji popisuje měkký cíl jako zařízení nebo místo, které je obtížné chránit a je veřejností často využíváno nebo má potenciál pro široký dopad při jeho poškození nebo zničení. Možná prevence zahrnuje zvýšené policejní nebo bezpečnostní hlídky, instalaci monitorovacích zařízení a školení personálu (Hanson, 2005).

Do měkkých cílů řadíme ty nejcitlivější zařízení, což jsou například školky a školy. Mezi snadné cíle útoku řadíme především veškerá školská zařízení, protože se jedná o větší skupiny lidí, které nemají velké možnosti, jak útoku čelit. Školská zařízení považujeme za velmi otevřená a tím pádem i snadno průchodná a nedostatečně zabezpečená pro útočníka (Drdla, 2022). Jedná se o budovy a prostory, které jsou buď uzavřené nebo otevřené a mají veřejný přístup bez omezení. Tato místa jsou často preferovaným cílem pro útoky. Útočník tímto záměrně negativně ovlivňuje psychiku obyvatel a okolí (Ministerstvo vnitra ČR, 2017).

Úřad pro boj proti terorismu popisuje měkký cíl jako místo veřejného shromažďování, které představuje značná bezpečnostní rizika. Mezi taková místa mohou patřit například obchodní zóny, sportovní akce, náboženská střediska a podobně. Majitelé soukromých zařízení musí přijmout opatření k minimalizaci jejich citlivosti a zranitelnosti. Z těchto důvodů je klíčové posílit součinnost mezi soukromým a otevřeným sektorem a zajistit účinnou souhru mezi vládami (Voronkov, 2023).

Od měkkých cílů se liší tzv. tvrdé cíle, které v anglickém jazyce přeložíme jako „hard targets“. Jedná se o dobře chráněné a střežené objekty a prostory. Mezi základní tvrdé cíle řadíme vojenské objekty, státní objekty a objekty dalších bezpečnostních složek (Kalvach, 2016). Podle další definice lze tvrdý cíl chápat jako jakýkoliv objekt s vyšší úrovní zabezpečení. Pravděpodobnost úspěšného útoku je v těchto objektech nižší (Fagel a Hesterman, 2016).

Útočník musí brát v úvahu možnost protiútoků od osob zodpovědných za ochranu daného objektu a také kvůli obtížnému přístupu k objektu (Fagel a Hesterman, 2016).

Měkkými cíli můžeme například označit:

- Kulturní akce, náboženské a sportovní akce,
- nemocniční zařízení,
- stadióny a sportovní haly,
- divadla, kina, muzea, galerie,
- zábavní centra, koncertní sály a komunitní centra,
- kluby, restaurace, hotely, bary a diskotéky,
- náměstí, parky,
- turistické památky,
- koleje, menzy a školská zařízení,
- autobusová, vlaková a letištní nádraží,
- veřejné instituce (Ministerstvo vnitra ČR, 2017),
- vládní budovy,
- demonstrace a různé průvody,
- ulice a promenády,
- další symbolicky významná místa a akce (Apeltauer et al., 2019).

Mezi tvrdé cíle můžeme řadit:

- Sídlo prezidenta republiky,
- zastupitelské úřady na území ČR,
- objekty senátu a Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR,
- úřad vlády a ministerstva,
- významné objekty důležité pro fungování státu,
- vojenské objekty a další (Kalvach, 2016).

1.1 Aktivita měkkého cíle

Různé typy měkkých cílů mají své specifické vlastnosti, avšak existují společné charakteristiky, které je spojují a výrazně ovlivňují aktivitu útočníků (Lapková et al., 2019).

Obecně lze aktivitu charakterizovat jako indikátor, který vyjadřuje, jak atraktivní je dané prostředí nebo objekt pro útočníka. U jednotlivých aktivních útočníků se obvykle jedná o prostředí spojené s jejich osobou, ke kterému mají zpravidla negativní vztah.

Tato kritéria mohou zvýšit atraktivitu měkkého cíle pro útočníky:

- Hustota a počet osob,
- zastoupení médií,
- symbolický význam cíle,
- nízká úroveň bezpečnostního personálu,
- veřejná dostupnost (Ministerstvo vnitra ČR, 2017).

Již zde bylo upozorněno, že měkké cíle jsou chápány jako objekty, akce a prostory, avšak hlavní prioritou je především ochrana osob. Občané jsou při navrhování různých bezpečnostních opatření hlavním tématem (Lapková et al., 2019).

1.2 Dělení měkkých cílů

Podle Apeltauera (2019) se dělí na dočasné a trvalé měkké cíle a ty můžeme dále rozdělit.

Dočasné měkké cíle dělíme na:

- a) Dočasné placené akce - koncerty, festivaly a další
- b) Dočasné akce s volným vstupem - maratony, demonstrace, vánoční nebo velikonoční trhy a další

Trvalé měkké cíle dělíme na:

- a) Vnitřní prostory - nemocnice, nákupní centra, divadla a další
- b) Venkovní prostory - tržiště, stadiony, sportovní komplexy a další (Apeltauer et al., 2019).

Další dělení měkkých cílů je podle zdroje nebezpečí, které je mohou nějak ohrožit:

- a) ohrožení teroristickou skupinou
- b) ohrožení osamoceným aktivním útočníkem
- c) ohrožení jinou specifickou skupinou (Apeltauer et al., 2019).

1.3 Současný pohled na měkké cíle

Po nedávné tragické události na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy v Praze se opět vynořila otázka bezpečnosti na českých školách a možnosti, jak takovýmto událostem předcházet. Řešení se začalo hledat již v roce 2012, kdy se příslušníci Policie České republiky začali intenzivněji připravovat na scénáře ozbrojených útoků ve školách. Zahraniční zkušenosti ukázaly, že tato hrozba může být realitou kdekoliv (Policie ČR, 2024).

Zkušenosti ze zahraničí s cvičením proti ozbrojeným pachatelům, včetně simulací ve školkách a školách, inspirovaly českou policii. Přišlo se na to, že postupy uplatňované v zahraničních zemích jsou aplikovatelné i v českém prostředí (Policie ČR, 2024).

Zjištěno bylo, že zatímco Policie ČR má dostatečné schopnosti vypořádat se s takovými situacemi, pedagogové a zaměstnanci škol mají v této oblasti jen minimální povědomí. Tento nedostatek vedl k vytvoření preventivního projektu nazvaného "Postup při mimořádných událostech ve školách a školských zařízeních". Cílem tohoto projektu bylo seznámit pracovníky škol s možnými scénáři útoků ke kterým by mohlo dojít a také s tím, jak by se v takových situacích měli chovat. Také ukazoval možná doporučení pro minimalizaci škod, pokud by k útoku došlo (Policie ČR, 2024).

Zájem o vzdělávání v této doposud málo známé problematice vzrostl po tragické události na střední škole ve Žďáru nad Sázavou v roce 2014. Tento zájem o vzdělávání přispěl také k většímu povědomí důležitosti ochrany školních zařízení a vedl k zavedení několika metodik Ministerstva vnitra ČR, které popisují základní principy ochrany měkkých cílů a příklady, jak tyto hrozby řešit. K materiálům lze volně přistupovat na webových stránkách Ministerstva vnitra ČR (Policie ČR, 2024).

Následující Obrázek 1 udává, jak se zachovat při jakémkoliv ohrožení, například při nebezpečí útoku aktivního střelce.

Obrázek 1 Jak reagovat v případě útoku ve škole (Policie ČR, 2023)

1.4 Česká technická norma ČSN 73 4400

Česká technická norma ČSN 73 4400:2016 Prevence kriminality - řízení bezpečnosti při plánování, realizaci a užívání škol a školských zařízení. Norma stanoví doporučení a zásady pro snižování rizika trestné činnosti, kriminálních obav a protispolečenského řízení bezpečnostních rizik, které mohou ve školách nastat ve fázi plánování a realizace stavebních a bezpečnostních opatření (Ministerstvo vnitra ČR, 2016).

Norma je platná a účinná od 1. září 2016. Byla vypracována technickou normalizační komisí TNK 148, jako možnost řešení problematiky ochrany jednoho z měkkých cílů – škol a školských zařízení. Tato oblast je považována za nejvíce důležitou (Ministerstvo vnitra ČR, 2024).

2 OCHRANA MĚKKÝCH CÍLŮ

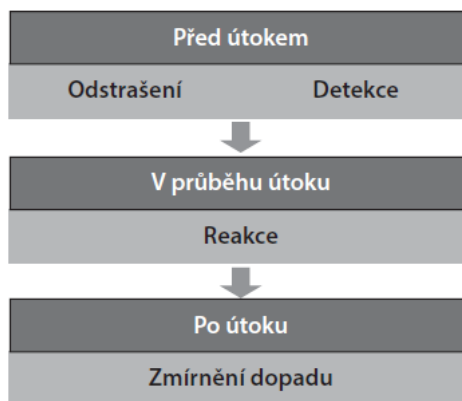
Ochrana měkkých cílů je považována za velmi nesnadnou a komplikovanou záležitost. Jako možný cíl útočnicka jsou vybírána místa s vyšší koncentrací osob a zároveň s nižší úrovní zabezpečení objektu. Útočník může být nemocný nebo frustrovaný člověk, terorista nebo skupina útočníků (Drdla, 2022).

Obecně se může ochrana měkkých cílů dělit na tři fáze:

- Před útokem
- V průběhu útoku
- Po útoku

V každé fázi je doporučeno upřednostnit čtyři hlavní kroky, které přispívají k posílení bezpečnosti podle principu DDRM:

- odstrašení (Deter)
- detekce (Detect)
- reakce (React)
- zmírnění dopadů (Mitigate) (Apeltauer et al., 2019).

Obrázek 2 Možnosti ochrany v jednotlivých fázích útoku (Apeltauer et al., 2019)

2.1 Desatero k ochraně měkkého cíle

1. Analyzujte daný měkký cíl, jeho bezpečnost a míru ohrožení.
2. Vytvořte standardizovaný postup pro rozpoznání nebezpečí.
3. Pro ochranu měkkého cíle využijte metodickou podporu při tvorbě bezpečnostních a krizových plánů a určete odpovědné osoby za realizaci konkrétních opatření.
4. Nastavte režimová opatření a pravidelně ověřujte jejich dodržování.
5. Jednotně upravte postupy evakuace a invakuace.
6. Vypracujte interní komunikační strategii a plán koordinace pro případ incidentu. Je nezbytné, aby každý měl jasno v tom, jak postupovat.
7. Zajistěte pravidelné školení zaměstnanců a využívejte systém BOZP.
8. Provádějte pravidelná vnitropodniková cvičení pro zvládnání mimořádných situací. Šiřte povědomí o správném postupu „Utíkej, schovej se, bojuj!“.
9. Navažte spolupráci se složkami integrovaného záchranného systému a územní samosprávou.
10. Buďte připraveni a neváhejte při přípravách využít odborného poradenství a pomocníky na lince pro ochranu měkkých cílů, která je dostupná na čísle 800 255 255 (Policie ČR, 2024).

2.2 Pilíře systému ochrany měkkých cílů v ČR

V České republice se problematikou ochrany měkkých cílů zabývají následující dokumenty, které detailně popisují strategie pro prevenci před potenciálními útoky a jsou vzájemně propojené, čímž vytvářejí souvislý rámec ochrany.

- Bezpečnostní strategie České republiky
- Koncepce ochrany měkkých cílů pro roky 2017-2020
- Koncepce ochrany obyvatelstva do roku 2020 s výhledem do roku 2030 (Ministerstvo vnitra, 2020)

2.2.1 Bezpečnostní strategie České republiky 2023

Základním dokumentem bezpečnostní politiky České republiky je Bezpečnostní strategie, která slouží jako výchozí bod pro další strategie a koncepce.

Nově vypracovaná bezpečnostní strategie reaguje na zhoršující se bezpečnostní podmínky a zdůrazňuje nezbytnost zapojení všech úrovní státní správy, občanské společnosti a jednotlivců do ochrany vlastní bezpečnosti a aktivní účast na ní. Dále klade důraz na nutnost investovat do bezpečnosti na všech úrovních, od vojenských výdajů přes obezřetné obchodní transakce až po prevenci šíření dezinformací a ochranu soukromí na internetu (Ministerstvo zahraničních věcí ČR, 2023).

Dokument zdůrazňuje důležitost celostátního a společenského přístupu a klade důraz na odolnost v širokém měřítku. Potvrzuje, že bezpečnostní situace v Evropě i ve světě není ideální a vyžaduje investice na všech úrovních. Strategie se zaměřuje zejména na identifikaci hrozeb a výzev spojených s Ruskem a Čínou (Ministerstvo zahraničních věcí ČR, 2023).

2.2.2 Koncepce ochrany měkkých cílů pro roky 2017-2020

Daná koncepce ochrany měkkých cílů stanovuje čtyři pilíře pro ochranu měkkých cílů:

- Metodické vzdělávání a vedení
- Finanční podpora a dotace
- Komunikace a spolupráce
- Aktivní přístup Policie ČR (Apeltauer et al., 2019).

Komunikace, výměna informací, spolupráce a sdílené praxe

Funkcí je zavést spolupráci různých subjektů, kterých se týká tato problematika měkkého cíle. Existuje poradní sbor Ministerstva vnitra pro ochranu měkkých cílů a skládá se z členů z odborné veřejnosti, dále ze zástupců některých státních institucí (Apeltauer et al., 2019).

Hlavním cílem tohoto poradního sboru je především výměna informací o postupu plnění koncepce, sdílení praxe a pravidelné konzultace nově se rozvíjející problematiky na vysoké úrovni a zlepšování systému ochrany měkkých cílů (Ministerstvo vnitra ČR, 2017).

Dotační podpora

Jak už z názvu vyplývá, je potřeba tuto problematiku i finančně podporovat. U některých měkkých cílů je problém s financováním jejich ochrany, proto byly navrženy dotační programy, které mají usnadnit zlepšení zabezpečení měkkých cílů pro vlastníky.

Po návrhu Vlády České republiky se dostalo dotační podpory pro tyto ministerstva: Ministerstvo kultury, Ministerstvo obrany, Ministerstvo vnitra, Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, Ministerstvo dopravy, Ministerstvo zdravotnictví a Ministerstvo průmyslu a obchodu (Apeltauer et al., 2019).

Metodické vedení a vzdělávání

Ochrana měkkých cílů je v České republice poměrně mladým pojmem. Příslušné know-how proto zatím není příliš rozšířené. Toto know-how je však důležité pro prevenci útoků na měkké cíle a mělo by se zaměřit na analýzu hrozeb pro měkké cíle, plánování reakcí měkkých cílů na útoky, detekci podezřelého chování a způsob komunikace měkkých cílů v reakci na útoky (Ministerstvo vnitra ČR, 2017).

Poslední dobou prudce vzrostly útoky v Evropě a žádný ze států Evropské unie na ně nebyl patřičně připraven. Z těchto důvodů byla pozornost upřena na zvýšení bezpečnosti a bezpečnostních opatřeních pro měkké cíle. Ministerstvo vnitra ČR se zavázalo vytvořit sérii kurzů pro vzdělávání veřejnosti a také vytvořit metodické materiály (Apeltauer et al., 2019).

Aktivní přístup Policie ČR k ochraně měkkých cílů

Jedná se o nedílnou a velmi důležitou součást ochrany měkkého cíle. Jejím hlavním cílem je zasahovat proti násilnickým útokům v co nejkratší době a s co nejmenším počtem obětí (Apeltauer et al., 2019). Policie ČR tvoří odborného poradce pro měkké cíle, které to potřebují. Mohou však nastat situace, kdy lze povolát i Armádu České republiky. Tato situace nastala nedávno v Berlíně při teroristickém útoku (Ministerstvo vnitra ČR, 2017).

Obrázek 3 Non-stop linka Policie ČR (Security magazín, 2016)

2.2.3 Koncepce ochrany obyvatelstva do roku 2025 s výhledem do roku 2030

Tato koncepce má za hlavní úkol vytvoření prostředí, které zajistí bezpečí všech obyvatel a to s ohledem na možnosti a schopnosti České republiky (HZS ČR, 2020).

Koncepce nově přistupuje k ochraně obyvatelstva, přičemž zahrnuje nejen rámec definovaný zákonem č. 239/2000 Sb. o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů, avšak je upraven tak, aby reflektoval aktuální a předpokládané trendy vývoje a zohledňoval možnost neočekávaných událostí. Ochrana obyvatelstva je chápána jako komplexní systém prevence, připravenosti a reakce na mimořádné události a krizové situace, který má za cíl chránit životy, zdraví, majetek a životní prostředí. Účastníky tohoto systému jsou orgány státní správy, územní samosprávy, právnické i podnikající fyzické osoby, ale také samotní občané (HZS ČR, 2020).

3 ZDROJE HROZEB PRO MĚKKÉ CÍLE

Tato kapitola popisuje možné hrozby pro měkké cíle v České republice, čímž jsou zejména myšleny osoby nebo skupiny osob. Může se jednat o psychicky nemocné osoby, skupiny osob organizovaného zločinu, násilnické osoby, které jsou zapojeny do kriminální činnosti a mstící se klienti nebo zaměstnanci. Může se jednat i o osoby, které útočí z nenávisti, například útočníci páchající tzv. hate crime a samozřejmě teroristé (Kalvach a Vangeli, 2018).

Nejvíce se soustředíme na ochranu osob před teroristickými útoky, které jsou stále častější a tím pádem je hrozba velká. Měkký cíl je nutné důkladně zanalyzovat. Takto zjistíme, zda právě tento měkký cíl může být terčem některého z útoků (Kalvach a Vangeli, 2018).

Tabulka 1 Zdroje hrozeb na případu modelové školy (Kalvach a Vangeli, 2018).

Zdroj hrozeb (osoby, skupiny osob)	Upřesnění zdroje hrozeb
Násilníci bez ideologie	Např. útoky psychicky nemocných osob či útoky ze msty
Skupiny organizovaného zločinu	Např. přítomnost dětí, jejichž rodiče mohou být pro svou činnost či původ vydírání, zstrašování.
Extremisté a osoby útočící z nenávisti (hate crime)	Např. vazba školy či jejího personálu a žáků na politické symboly nebo určitou etnickou nebo náboženskou skupinu (např. typicky židovské objekty).
Teroristé	Např. mezinárodní charakter školy, vazba školy či jejího personálu a žáků na politické či náboženské symboly (případně lokalita školy v turistickém centru, v sousedství symbolicky atraktivních objektů).

3.1 Faktor ohroženosti měkkého cíle

Faktor ohroženosti můžeme podle ohroženosti cíle dělit na nízkou, střední a vysokou:

- Nízká ohroženost: možnost impulzivních násilnických útoků ze strany nepříčetných osob či jedinců, bez přidané hodnoty aktivity pro motivované útočníky (Lapková et al., 2019).
- Střední ohroženost: nízká až střední aktivita útoků motivovaných útočníků, měkké cíle jsou spojeny s obecně přijímanými konotacemi, ale existují i opačné názory, které motivují k útokům na měkké cíle (Lapková et al., 2019).
- Vysoká ohroženost: měkké cíle jsou úzce spojeny s prvky, které jsou obecně vnímány jako kontroverzní s velkým počtem lidí, kteří jsou silně proti zmíněným měkkým cílům a s obecně jasnými výzvami k násilné akci (Lapková et al., 2019).

3.2 Způsoby útoku pro jednotlivé zdroje hrozeb

Útoky se mohou lišit v čase, což znamená, že není možné vytvořit obecný seznam možných hrozeb pro všechny měkké cíle. Seznam ohrožení se bude lišit v závislosti na konkrétním místě útoku. Většinou jde o násilnickou činnost spojenou s kriminalitou, útoky psychicky nemocných osob a útoky klientů či pracovníků (Kalvach a Vangelího, 2018).

Nejčastější útoky podle Kalvacha a Vangelího (2018):

1. Napadení střelnou nebo chladnou zbraní,
2. útok žháře,
3. nebezpečná zásilka,
4. instalace falešné výbušniny,
5. braní rukojmí a barikádování,
6. napadení davem (násilné shromáždění).

3.2.1 Útoky na měkké cíle v ČR

Na rozdíl od zahraničí jsou v České republice útoky na měkké cíle méně časté, což nás v tomto ohledu řadí mezi ty bezpečnější země. Nejvyšší kontrolní úřad (NKÚ) provedl v letech 2016 až 2021 audit a zjistil, že financování systému ochrany měkkých cílů,

jako jsou nemocnice, kulturní instituce a školy, stále není v České republice dostatečné (ČTK, 2022).

3.2.2 Konference ochrana měkkých cílů 2024

Každoročně se v České republice koná konference na téma ochrany měkkého cíle. Konference je pořádána ve spolupráci s Komorou podniků komerční bezpečnosti ČR, českou pobočkou AFCEA a ČVUT v Praze. Konferenci pořádá tým odborníků z bezpečnostního sektoru s cílem posílit bezpečnostní povědomí a odolnost společnosti vůči aktuálním hrozbám. Datum konání akce 13. června 2024 (Konference ochrana měkkých cílů, 2024).

3.3 Příklady útoků na měkké cíle v ČR

Tato kapitola popisuje tři příklady útoků na měkký cíl, které proběhly v České republice. První příklad je střelba na Filozofické fakultě v Praze v roce 2023, druhým příkladem je střelba v ostravské nemocnici v roce 2019 a třetím příkladem, který se uskutečnil v Uherském Brodě v roce 2015, je střelba v restauraci Družba.

3.3.1 Střelba na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy v Praze v roce 2023

Dne 21. prosince 2023 došlo k útoku 24letého útočnicka v sídle fakulty na náměstí Jana Palacha v Praze. Útočník David Kozák z Kladna byl studentem na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy v Praze. V loňském roce dokončil bakalářské studium evropských dějin a za svoji práci získal ocenění. Jednalo se o tichého, introvertního mladého muže (Juna, 2023).

Počet obětí střelby se zastavil na čísle čtrnáct, pětadvacet zraněných a deset těžce zraněných osob. Pachatel se po obklíčení Policií ČR sám zastřelil na střeše fakulty. Dosud neměl žádný záznam v trestním rejstříku a střelné zbraně držel legálně (Elsnic a Minaříková, 2023).

Za oběti této tragédie vláda vyhlásila na sobotu 23. prosince 2023 den státního smutku. Lidé tuto památku uctili minutou ticha, v poledne se rozezněly zvony po celém Česku a státní vlajka byla vyvěšena na půl žerdi na státních budovách (Menšík, 2023).

David Kozák zabil svého biologického otce, kterého několika ranami do hlavy usmrtil předtím, než se vydal zabíjet do hlavního města (Paštěka a Shabu, 2023). Kriminálníisté také potvrdili, že kromě útoku na fakultě a zastřelení svého otce se pachatel podílel na dvojnásobné vraždě v Klánovickém lese z 15. prosince (Vaculík, 2023).

Balistické testy ukázaly, že zbraň použitá v Klánovickém lese se shoduje se zbraní nalezenou v domě v Kladně - Hostouni, kde pachatel bydlel. V lese bylo nalezeno tělo dvaatřicetiletého muže a jeho dvouměsíční dcery (Vaculík, 2023).

3.3.2 Masakr v ostravské nemocnici v roce 2019

Dne 10. prosince 2019 připravil útočník o život sedm lidí. Dvaatřicetiletý útočník jménem Ctirad Vitásek z Jilešovic na Opavsku po sedmé hodině ranní zamířil na traumatologické oddělení, kde z nelegálně držené pistole střílel v čekárně na přítomné osoby. Útočník po činu odjel a později spáchal sebevraždu. Zbraň obrátil proti sobě ve chvíli, kdy nad sebou v Děhylově spatřil vrtulník (Perdoch, 2023).

Důvodem jeho útoku bylo úmrtí jeho dítěte v ostravské nemocnici. Za smrt údajně mohli zaměstnanci nemocnice, ale lékaři se nakonec shodli a ze smrti dítěte obvinili otce (AE News, 2019).

Pravým důvodem útoku bylo, že útočník trpěl představou, že má rakovinu a domníval se, že mu lékaři nevěnují dostatečnou péči. Z výsledků vyšetřování Policie ČR a informací zveřejněných Policií ČR je zřejmé, že se jednalo o promyšlený a dobře připravený zločin.

V budově byl po incidentu zaveden nový kamerový systém, který umožňuje monitoring vnitřních prostor nemocničního areálu a došlo také ke zvýšení kybernetické bezpečnosti (Perdoch, 2023).

3.3.3 Střelba v restauraci Družba v Uherském Brodě v roce 2015

Zdeněk Kovář usmrtil v restauraci osm lidí, poté i sám sebe. Jednalo se o 63letého muže z Uherského Brodu, který usmrtil jednu ženu (servírku) a sedm mužů. Ti zemřeli bezprostředně po útoku na následky vícečetných střelných zranění (Vozárová, 2015).

Pachatel použil dvě legálně držené zbraně, revolver a samonabíjecí pistoli, celkem vystřelil 44krát. Kovář nikdy nebyl v minulosti trestně stíhán. Datum tragické události bylo 24. února 2015 krátce po poledni (Vozárová, 2015). Po pěti letech od této tragédie se budova bývalé restaurace otevřela. Místo restaurace se patro přestavělo na kanceláře. Událost připomíná už jen venkovní pietní místo (Fuksová, 2020).

3.4 Právní vymezení ochrany měkkých cílů

U měkkých cílů se prozatím využívá stejných právních institutů, kterých se využívá při ochraně soukromých subjektů. Značný počet norem se zabývá také otázkou bezpečnosti měkkého cíle. Hlavní odpovědnost za zajištění bezpečnosti měkkých cílů nese provozovatel nebo vlastník zařízení. Na druhé straně právní odpovědnost za zajištění bezpečnosti měkkých cílů nese stát. Níže v této části práce je výčet norem, které se zabývají ochranou měkkých cílů (Frohlich et al., 2021).

- Zákon č. 320/2015 Sb., Zákon o Hasičském záchranném sboru České republiky a o změně některých zákonů (zákon o hasičském záchranném sboru)
- Zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky
- Zákon č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon)
- Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník
- Zákon č. 239/2000 Sb., o Integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů
- Ústavní zákon č. 110/1998 Sb., o bezpečnosti ČR (Zákony pro lidi, 2024).

4 BEZPEČNOSTNÍ PRVKY A JEJICH VYUŽITÍ

Bezpečnostní opatření rozdělujeme na tři základní kategorie bezpečnostního systému:

1. Fyzická bezpečnost
2. Elektronické prvky
3. Mechanické prvky

Jako prvky fyzické bezpečnosti vystupují hlavně bezpečnostní pracovníci a personál. Mezi elektronické prvky řadíme kamerový systém, rozhlas, rentgen, dohledové a poplachové přijímací centrum (DPPC), osvětlení, čtečky dokladů, SMS brány (mobilní aplikace), docházkové systémy, detektory výbušnin, detektory kovů, poplachové zabezpečovací, tísňové systémy (PZTS) a systémy šíření varování. Bezpečnostní dveře, okna, turnikety, sloupky a ploty spadají do mechanických prvků (Kalvach, 2016).

Zabezpečovací systémy jsou předurčené k zajištění bezpečnosti majetku a osob. Tyto systémy můžeme rozdělit na mechanické systémy a elektronické systémy. Jako mechanické systémy jsou využívány například bezpečnostní mříže, zámky, dveře a další. Občané mají tendenci chránit svůj majetek, což vede k rostoucí poptávce po zabezpečovacích systémech. Díky současné úrovni elektroniky lze vybudovat spolehlivé bezpečnostní systémy za relativně nízké náklady, které mají kvalitativně lepší vlastnosti než mechanické systémy (Burda, 2017).

4.1 Fyzická bezpečnost

Bezpečnostní pracovníci by měli pracovat podle standardizovaného písemného postupu. Tyto postupy by měly být vypracovány pro každé zařízení nebo oblast a pravidelně revidovány. Postupy pro rutinní činnosti bývají podrobné a zahrnují postupy pro méně obvyklé situace. Naproti tomu postupy pro bezpečnostní incidenty bývají velmi stručné a musí být doplněny taktickým školením. Bezpečnostní postupy pro každodenní provoz a bezpečnostní incidenty by měly být pro bezpečnostní pracovníky povinné a podle potřeby pravidelně aktualizované (Ministerstvo vnitra ČR, 2019).

Ostatní pracovníci, myslíme tím například učitelé, uvaděči, školníci, vrátní, pedagogický dozor a pracovníci úklidu jsou pracovníci, do jejichž pracovní agendy nespadá primárně bezpečnost, avšak mohou se podílet na bezpečnosti, jelikož jsou řazeni do organizačních struktur (Kalvach, 2016).

4.2 Elektronické prvky

Kamerové systémy jsou preferovaným prostředkem pro ochranu majetku, objektů a osob. Umožňují nepřetržitý záznam, ověření příčiny poplachu, prohlížení záznamů a jejich archivaci pro následnou rekonstrukci situace. Profesionálně a správně nainstalovaný kamerový systém lze využít nejen z bezpečnostního hlediska, ale také pro sledování a vyhodnocování technických postupů při výrobě, kontrolu dodržování bezpečnostních předpisů, kontrolu pohybu vozidel prostřednictvím detekce registračních značek a následného porovnávání dat s databázemi (Kalvach, 2016).

Podle Lukáše (2011) se kamerový systém skládá z těchto komponentů:

- zobrazovacího a záznamového zařízení,
- kamer,
- příslušenství kamer,
- zařízení na řízení a přenos videosignálu.

Rentgenová kontrola se využívá k detekci zbraní, bomb a výbušnin v zavazadlech a často se kombinuje s detektory kovů. Pro účinné využití je nezbytné, aby obsluha byla dobře proškolená (Kalvach, 2016).

Poplachové zabezpečovací a tísňové systémy (PZTS), slouží hlavně k detekci neoprávněného nebo násilného vniknutí do obvodu objektu nebo vstupu do budovy (Kalvach, 2016).

V dnešní době jsou tyto systémy používány k detekci, např. úniku vody, požáru či nebezpečných plynů. Incidentem tak může být rovněž vznik nebezpečné situace v kontrolované oblasti (Burda, 2017).

4.3 Mechanické prvky

Mechanické zábranné systémy, zkráceně MZS, jsou vnímány jako základní prvky ochrany objektů. Celkové zabezpečení bytových i nebytových prostorů často stojí a padá s účinností těchto systémů. Historicky mají MZS různé kořeny, jako jsou starobylé ohrady pro dobytek, kamenné uzávěry skladů či prosté závory. Zahrnují širokou škálu mechanických prvků, jež znesnadňují neoprávněný vstup do chráněné oblasti. Časová náročnost překonání těchto překážek je obvykle větší, než je pro možného pachatele přijatelné (Lukáš, 2014).

Primárním záměrem je tedy vytvářet bariéru s dostatečnou odolností proti jakémukoli násilnému pokusu o průnik (Lukáš, 2014).

Mezi mechanické prvky zabezpečení patří například bezpečnostní dveře, které slouží k omezení možnosti snadného vniknutí a posílení ochrany objektu. Tyto dveře mohou odolat výbuchu, požáru, násilnému vniknutí a střelbě. Dalším důležitým mechanickým prvkem jsou bezpečnostní okna, která mají podobně jako dveře pevně ukotvené rámy, aby zachovala svou účinnost. Okna by měla odolávat výbuchu, střelbě a neúmyslnému průniku. Ploty v kombinaci s prvky PZTS jsou také účinným nástrojem pro zabránění neoprávněnému vstupu na pozemek (Kalvach, 2016).

5 CÍL PRÁCE A POUŽITÉ METODY

V následující kapitole se zaměříme na detailní určení hlavního cíle této bakalářské práce, kterého plánujeme dosáhnout prostřednictvím praktické části.

Nejdříve došlo ke zvolení konkrétního objektu pro realizaci praktické části. Poté bylo provedeno pozorování a rozhovor se zaměstnancem školního zařízení, které proběhlo v roce 2024. Získané informace z rozhovoru a z pozorování sloužily jako hlavní vstup pro aplikaci analýzy rizik. Na základě těch získaných informací byla zvolena metoda SWOT analýzy a také „PNH“, neboli jednoduchá polokvantitativní metoda.

Hlavním záměrem této práce je prezentovat návrhy na zlepšení bezpečnostních opatření ve školním prostředí s důrazem na prevenci násilných trestných činů a teroristických útoků.

Také zvýšení povědomí o této problematice mezi žáky a zaměstnanci školy je dalším cílem. Tato práce má snahu nejen posílit fyzické zabezpečení, ale také vytvořit atmosféru, která podporuje spolupráci a aktivní přístup k prevenci rizikových situací ve školním prostředí.

II. PRAKTICKÁ ČÁST

6 CHARAKTERISTIKA VYBRANÉHO MĚKKÉHO CÍLE

Praktická část bakalářské práce se zaměřuje na vybraný měkký cíl, konkrétně školní zařízení. Z důvodu ochrany citlivých informací a pro zachování anonymity školního zařízení se zde nebude uvádět jeho konkrétní umístění ani stupeň vzdělávání. Budova školy se nachází v Olomouckém kraji.

Obrázek 4 Mapa ČR s vyznačením kraje (cenovamapacr.cz, 2023)

Komplex školních budov je umístěn téměř v centru města, obklopen ze všech stran budovami. Nachází se u hlavní silnice, která poskytuje hlavní přístup žákům a pedagogickým i nepedagogickým zaměstnancům školy. Kromě hlavní cesty je zde i boční vedlejší silnice, která poskytuje dostatek parkovacích míst pro osoby dojíždějící osobním vozidlem. Nedaleko se také nachází zastávka autobusu a o něco dále vlakové nádraží.

Poblíž se nenachází žádný vodní tok, který by mohl představovat nebezpečí vzniku mimořádné události. Dobrá je také dojezdová vzdálenost záchranné zdravotnické služby, hasičského záchranného sboru a Policie ČR, díky které jsou tyto složky IZS schopné zareagovat na vzniklou neočekávanou nebo mimořádnou situaci ve velmi krátkém čase.

Během výuky je v areálu školy při maximálním počtu přítomno celkem 410 studentů a zaměstnanců. V roce 2023 studovalo ve školském zařízení okolo 353 žáků. Hlavní budova školy je členěna do tří nadzemních poschodí. Celý školní komplex se skládá ze tří vzájemně průchozích a propojených částí. Hlavní centrální schodiště se nachází hned naproti vstupním dveřím do objektu. Součástí školy nově tvoří také tělocvična pro žáky ve dvorním traktu, kteří tak již nemusí docházet v rámci svých vyučovacích hodin tělesné výchovy do asi 1000 metrů vzdálené městské sokolovny.

Vybraná škola má šestnáct kmenových učeben, deset počítačových a pět odborných učeben. Na škole vyučuje 37 učitelů a pracují 3 provozní zaměstnanci. Budova A, jedná se o největší část školy a nalezneme zde většinu tříd, budova B je menší a nalezneme zde 4 třídy, dílny a 3 byty, třetí částí je tělocvična. Součástí tělocvičny jsou šatny a sociální zařízení.

6.1 Současná ochrana školského zařízení

V této části se budeme zabývat popisem stávajících bezpečnostních opatření vybraného školského zařízení. Celý školní komplex má celkem 5 vchodů, vchody jsou zajištěny kamerovým systémem a EZS.

Zvýšení fyzické odolnosti objektu z hlediska fyzické bezpečnosti zahrnuje službu na vrátnici. Primární funkcí vrátnice je poskytování informací a mimo jiné také výdej klíčů. Vedlejší funkcí vrátnice je dohled nad bezpečností u hlavního vchodu, což představuje významný přínos pro celé školní zařízení. Avšak z hlediska ochrany před možným nebezpečím tato funkce má jen minimální možnost zneškodnit nebo zadržet pachatele. Ke snížení pohybu neoprávněných osob v objektu by mohlo být pozitivním prvkem vytvoření studentských karet s fotografiemi, které by byly předloženy při vstupu na vrátnici, kde by došlo k identifikaci. Jelikož čipy nejsou specificky identifikované fotografiemi, jménem a příjmením, může dojít ke ztrátě nebo k odcizení.

K zabezpečení školy jsou používány nejen kamerové systémy, ale dochází k uzamykání učeben a budov. Vstup osob do objektu školy je zabezpečen pomocí čipů, kdy při přiložení čipu bzučák následně otevře prosklené dveře. Zde je riziko vmísení nežádoucí osoby mezi vstupující žáky a tím proniknutí do budovy. Na veškerých chodbách školy jsou umístěny značky únikových cest pro evakuaci.

Zabezpečení prostorů ve školském zařízení je kamerovými a poplachovými systémy. Kamerové systémy jsou umístěny za hlavními vstupními dveřmi a snímají příchozí osoby do objektu. Dále jsou umístěny v prostorách šaten, na jednotlivých chodbách a v jednotlivých patrech školy. Jednotlivé kamery jsou vhodně umístěny tak, aby byly přizpůsobeny na zjištění potřebných informací v případě útoku na měkký cíl.

7 HODNOCENÍ BEZPEČNOSTNÍHO RIZIKA

Pro účely této bakalářské práce byl využit metodický dokument z Ministerstva vnitra nazvaný "Vyhodnocení ohroženosti měkkého cíle", který má za cíl zvýšit odolnost měkkých cílů v České republice.

Při zpracování hodnocení ohroženosti musíme nejdříve určit to, co chceme chránit, přičemž se hlavně zaměřujeme na ochranu lidských životů a jejich zdraví. Dále je nutné identifikovat zdroje hrozeb nebo osoby, které by mohly útok provést a také způsoby, jakými by mohl být útok na měkký cíl proveden. Dále se posuzuje pravděpodobnost a dopad uvedených způsobů útoků. Nakonec se určuje celková úroveň ohrožení daného měkkého cíle, v tomto případě se jedná o školu. Problémem při zabezpečování měkkých cílů není nedostatek finančních prostředků nebo materiálních zdrojů, ale spíše neefektivní využívání těchto zdrojů a nedostatečné porozumění skutečným potřebám (Kalvach a Vangeli, 2018).

7.1 Identifikace zdrojů hrozeb

Správné určení zdrojů hrozeb je klíčovým krokem při jejich posouzení. Existuje však široká škála hrozeb, které ohrožují životy a majetek, ale také citlivé informace daného objektu. Při ochraně měkkých cílů je hlavním cílem ochrana zdraví osob (Kalvach a Vangeli, 2018).

Seznam možných zdrojů hrozeb, kterými jsou ohroženy měkké cíle v České republice zahrnuje metodika „*Vyhodnocení ohroženosti měkkého cíle*“.

Tento seznam je pouze orientační a specifický pro každý měkký cíl a zahrnuje:

- Osoby zapojené do klasické kriminální činnosti.
- Lidé trpící psychickými poruchami.
- Zaměstnance nebo klienty, kteří se cítí mstiví.
- Organizované skupiny zločinu.
- Extrémisty a osoby šířící nenávist.
- Teroristy (Kalvach a Vangeli, 2018).

Pro tuto zkoumanou školu byly vybrány tyto zdroje hrozeb:

- **Zaměstnanci nebo žáci, kteří se chtějí mstít** - zaměstnanci mohou být motivováni k pomstě vůči zaměstnavateli zejména v případech, kdy byli propuštěni z práce nebo když na pracovišti zažili šikanu. Podobné motivy mohou mít i žáci motivováni k mstě v důsledku vyloučení ze školy nebo šikany ze strany učitelů nebo spolužáků. Tyto osoby dobře znají daný měkký cíl, což znamená, že znají prostředí a potenciální slabiny v zabezpečení (Kalvach a Vangeli, 2018).
- **Osoby trpící psychickými nemocemi** - tito jedinci představují vysoké riziko kvůli jejich nepředvídatelné povaze. Jejich nálady a chování mohou pravidelně kolísat a mohou vykazovat známky agrese, jak verbálně, tak i fyzicky. Je obtížné předpovědět, jak budou reagovat v určitých situacích, což zvyšuje riziko nečekaného násilí (Kalvach a Vangeli, 2018).
- **Extrémisté a osoby šířící nenávist** - v případě škol, ať už základních, středních či vysokých, by mohla být přítomnost zahraničních studentů považována za potenciální motiv k útoku. Útočníkem může být osoba bez jakýchkoli vazeb na školu, ale také žák nebo jiná osoba, která je spojena s prostředím školy. To může zahrnovat například situace, kdy je žák dlouhodobě šikanován nebo vyloučen ze školy a cítí se být ublížený (Kalvach a Vangeli, 2018).

7.2 Hodnocení ohrožení školského zařízení

Na základě dostupných informací lze k hodnocení rizik využít různé metody. Pro potřeby této práce byla zvolena metoda SWOT analýzy a také „PNH“, neboli jednoduchá polokvantitativní metoda, kterou lze využít k identifikaci a hodnocení konkrétních rizik spojených s terorismem a násilnými trestnými činy.

7.3 PNH metoda

U této metody jsou stěžejní tyto tři body:

- **P** – pravděpodobnost, že dojde k vzniku možného ohrožení
- **N** – pravděpodobnost možných následků a závažnost nebezpečí
- **H** – názor hodnotitelů

Celková míra rizika se získá součinem těchto veličin, přesněji tedy $R = P \times N \times H$

Vážnost jednotlivých zdrojů rizika a potřebu přijetí opatření k jeho snížení ukazuje výsledný bodový rozsah. Na základě závažnosti zhodnocených rizikových zdrojů je **R** rozděleno do pěti rizikových kategorií (Šefčík, 2009).

I. Nepřijatelné riziko

Většinou jsou tyto situace spojeny s možnými katastrofickými následky, což vyžaduje okamžité přerušení provozu do doby, než jsou provedena nezbytná bezpečnostní opatření a provedeno nové zhodnocení rizik (Šefčík, 2009).

II. Nežádoucí riziko

Je nezbytné provést bezpečnostní opatření okamžitě s cílem snížit riziko na přijatelnou úroveň. Tento proces rovněž vyžaduje dostatečné finanční zdroje (Šefčík, 2009).

III. Mírné riziko

Je vhodné provést preventivní kroky za účelem snížení rizika. Tyto kroky musí být realizovány v souladu s implementačním plánem, který je stanoven vedením školy. Příslušná opatření na základě identifikovaných rizik musí být provedena v předem stanoveném časovém rámci (Šefčík, 2009).

IV. Akceptovatelné riziko

Je důležité zohlednit náklady spojené s implementací nových řešení nebo vylepšení. Pokud není možné realizovat technická bezpečnostní opatření z ekonomických důvodů, je vhodné zavést odpovídající organizační opatření. To může zahrnovat například pravidelné školení pedagogického sboru (Šefčík, 2009).

V. Bezvýznamné riziko

I když není nutné provádět konkrétní opatření, je důležité si uvědomit, že nelze dosáhnout stoprocentní bezpečnosti. Je zejména doporučeno kladení důrazu na prevenci prostřednictvím informování pedagogického sboru a žáků (Šefčík, 2009).

Tabulka 2 Rizikové kategorie podle míry R (Šefčík, 2009)

Stupeň rizika	Míra rizika R	Hodnocení rizika
I.	>100	Nepřijatelné riziko
II.	51-100	Nežádoucí riziko
III.	15-50	Mírné riziko
IV.	3-14	Akceptovatelné riziko
V.	<3	Bezvýznamné riziko

Pravděpodobnost útoku

V následující tabulce 3 je zobrazena možná pravděpodobnost útoku **P** a označená číselnou hodnotou.

Tabulka 3 Možná pravděpodobnost útoku (Šefčík, 2009)

Pravděpodobnost útoku	Číselná hodnota
Nahodilá	1
Neppravděpodobná	2
Pravděpodobná	3
Velmi pravděpodobná	4
Trvalá	5

Možné následky útoku

Tabulka 4 nám zobrazuje možné zdravotní a jiné následky útoků **N**.

Tabulka 4 Možné následky a jejich závažnost (Šefčík, 2009)

Možné následky a jejich závažnost	Číselná hodnota
Psychická újma	1
Lehké poranění	2
Úraz vyžadující hospitalizaci	3
Těžký úraz s možnými následky	4
Smrt	5

Tabulka 5 Názor hodnotitelů a vliv na míru nebezpečí (Šefčík, 2009)

Názor hodnotitelů	Číselná hodnota
Zanedbatelný vliv na míru nebezpečí a ohrožení	1
Malý vliv na míru nebezpečí a ohrožení	2
Větší, zanedbatelný vliv na míru ohrožení a nebezpečí	3
Velký a významný vliv na míru ohrožení a nebezpečí	4
Více významných vlivů na závažnost a následky ohrožení	5

Celkové vyhodnocení míry rizika dle zdrojů ohrožení

Níže uvedená tabulka nám dle jednotlivých zdrojů ohrožení udává celkovou hodnotu rizika a určuje rizikový stupeň s odpovídající mírou rizika. Osloveno bylo pět zaměstnanců školy, kteří přiřadili body k jednotlivým zdrojům rizika a následně byly tyto hodnoty zprůměrovány a zaznačeny v této tabulce níže.

Tabulka 6 Hodnocení míry rizika dle zdrojů hrozeb (zdroj: vlastní zpracování)

Druh ohrožení	Zdroj rizika	Vyhodnocení závažnosti rizika				Míra rizika
		P	N	H	R	
Násilný trestný čin uvnitř budovy školy nebo v jejím okolí	Zaměstnanci nebo žáci, kteří se chtějí mstít	3	5	4	60	Nežádoucí riziko
	Osoby trpící psychickými nemocemi	2	5	3	30	Mírné riziko
	Extrémisté a osoby šířící nenávisť	1	3	3	9	Akceptovatelné riziko

Z této tabulky vyplývá, že útoky vedené extrémisty a osobami šířící nenávisť jsou málo pravděpodobné a spadají do kategorie akceptovatelného rizika. U útoku, který mohou mít na svědomí osoby trpící psychickými nemocemi a narušení jedinci, lze očekávat určitou, i když nízkou pravděpodobnost. Dle výsledného součinu hodnot nám zde vychází mírné riziko, které vyžaduje určitou pozornost ze strany školního personálu.

Velmi závažné a nežádoucí riziko zde tvoří zaměstnanci nebo žáci, kteří se chtějí z nějakého důvodu mstít. Zde v odkazu na již proběhlé incidenty ve školním prostředí je nutné, aby se zvýšilo zabezpečení budov, probíhala větší kontrola osob vstupujících do objektů a také kontrola zavazadel nejlépe přes rentgenovou kontrolu, kde by se mohly identifikovat možné střelné, sečné nebo bodné zbraně a tím by se zabránilo další tragédii.

7.4 Způsoby útoků pro tyto hrozby

Existuje široká škála možných metod útoků a každý potenciální útočník může volit různé přístupy v závislosti na svých schopnostech a dostupných prostředcích. Jednotlivec může preferovat odlišné metody útoků, což je ovlivněno jeho individuálními schopnostmi a možnostmi. Je proto klíčové definovat různé strategie útoků pro každou skupinu potenciálních hrozeb. Dalším faktorem ovlivňujícím výběr konkrétního způsobu útoku může být čas a místo, kde má útok proběhnout.

Zaměstnanci nebo žáci, kteří se chtějí mstít

Tato skupina, jak bylo zmíněno, patří mezi nejvážnější, hlavně kvůli jejich dobře známému prostředí. Existuje mnoho způsobů, jak jednotlivci patřící do této kategorie mohou provést útok. To může zahrnovat fyzické napadení bez použití zbraně, použití bodné nebo palné zbraně. Další možností je anonymní zavolání na tísňovou linku a nahlášení falešné bomby, což může vést k obavám a panice. Tyto méně násilné útoky mohou být motivovány touhou po poškození pověsti, finanční ztrátě nebo vyvolání paniky. S ohledem na znalost prostředí lze očekávat i žhářské útoky.

Osoby trpící psychickými nemocemi

Způsoby útoků u jedinců s duševními poruchami jsou velmi podobné těm předchozím. Zahrnují fyzické napadení a použití bodných i střelných zbraní. Útočníci mohou legálně vlastnit zbraně, což bylo patrné například při nedávném útoku studenta na FF UK. Akt v podobě žhářství je označován jako pyromanie u osob s duševními poruchami, což znamená zapalování ohně z pocitu radosti, bez další motivace. To je však také riziko pro měkké cíle. Dále může dojít k verbálnímu útoku nebo k použití falešných hrozeb, jako je například bombový poplach.

Extrémisté a osoby šířící nenávisť

Způsoby útoků používané extremistickými skupinami mohou být velmi rozmanité, sahají od verbálních útoků až po útoky s použitím zbraní, které mohou zahrnovat jak bodné zbraně, tak střelné nebo použití chemikálií - například poleptání nebo hořlavé látky (Šefčík, 2009).

7.5 SWOT analýza

Akronym slova SWOT je odvozen od počátečních slov v anglickém jazyce, přičemž Strengths značí silné stránky, Weaknesses nám naopak ukazuje slabé stránky, dále slovo Opportunities vyjadřuje možné příležitosti a nakonec slovo Threats signalizuje možné hrozby. Pro vybrané školské zařízení byly na základě obhlídky prostor a rozhovoru s kompetentními osobami určeny tyto body v jednotlivých segmentech SWOT analýzy:

Silné stránky

- Identifikační čipy
- Kamerový bezpečnostní systém
- Existence krizového plánování
- Koordinace a spolupráce s bezpečnostní agenturou

Slabé stránky

- Nedostatečná kontrola vstupu
- Nedostatečné školení pro zaměstnance
- Nízká úroveň znalosti první pomoci
- Velký počet osob v objektu

Příležitosti

- Pořízení modernějších bezpečnostních systémů
- Školení pro zaměstnance orientované na ochranu měkkých cílů
- Cvičení se zapojením IZS
- Rozpoznání podezřelého chování

Hrozby

- Útok bodnou nebo střelnou zbraní
- Hrozba kybernetického útoku
- Zvýšená kriminalita v okolí objektu
- Žhářský útok

Tabulka 7 SWOT analýza (zdroj: vlastní zpracování)

		SILNÉ STRÁNKY	SLABÉ STRÁNKY
Vnitřní prostředí		Koordinace a spolupráce s bezp. ag.	Nedostatečná kontrola vstupu
		Identifikační čipy	Nedostatečné školení pro zaměstnance
		Kamerový bezpečnostní systém	Nízká úroveň znalosti první pomoci
		Existence krizového plánování	Velký počet osob v objektu
Vnější prostředí	PŘÍLEŽITOSTI		HROZBY
		Pořízení modernějších bezp. systémů	Útok bodnou nebo střelnou zbraní
		Školení zaměstnanců	Hrozba kybernetického útoku
		Cvičení se zapojením IZS	Zvýšená kriminalita v okolí objektu
		Rozpoznání podezřelého chování	Žhářský útok

7.5.1 Matice SWOT analýzy

Nyní v následujícím kroku SWOT analýzy musíme určit důležitost jednotlivých položek neboli váhu, zároveň tento součet vah musí být jedna. Čím je číslo vyšší, tím je daný faktor důležitější a naopak. V dalším kroku přiřadíme v segmentu silných stránek a příležitostí hodnoty od 1 do 5, přičemž platí, že čím vyšší číslo, tím lepší stav daného kritéria.

U slabých stránek a hrozeb přiřadíme hodnoty od -1 do -5, kde zase nižší číslo vyjadřuje horší stav tohoto kritéria. Na základě těchto hodnot byla přehledně zpracována následující tabulka neboli matice SWOT analýzy.

Tabulka 8 Matice SWOT analýzy (zdroj: vlastní zpracování)

Vnitřní prostředí	SILNÉ STRÁNKY	Váha	Hodnocení	Součin
	Koordinace a spolupráce s bezp. agenturou	0,2	4	0,8
	Identifikační čipy	0,3	3	0,9
	Kamerový bezpečnostní systém	0,3	3	0,9
	Existence krizového plánování	0,2	4	0,8
	Součet			3,4
	SLABÉ STRÁNKY	Váha	Hodnocení	Součin
	Nedostatečná kontrola vstupu	0,4	-5	-2
	Nedostatečné školení pro zaměstnance	0,2	-4	-0,8
	Nízká úroveň znalosti první pomoci	0,2	-4	-0,8
Velký počet osob v objektu	0,2	-3	-0,6	
Součet			-4,2	
Vnější prostředí	PŘÍLEŽITOSTI	Váha	Hodnocení	Součin
	Pořízení modernějších bezp. systémů	0,4	5	2
	Školení zaměstnanců	0,2	4	0,8
	Cvičení se zapojením IZS	0,2	3	0,6
	Rozpoznání podezřelého chování	0,2	4	0,8
	Součet			4,2
	HROZBY	Váha	Hodnocení	Součin
	Útok bodnou nebo střelnou zbraní	0,4	-5	-2
	Hrozba kybernetického útoku	0,3	-4	-1,2
	Zvýšená kriminalita v okolí	0,2	-3	-0,6
Žhářský útok	0,1	-2	-0,2	
Součet			-4	

Z této tabulky nám vyplývá, že jako nejsilnější stránku lze hodnotit používaný kamerový systém. Naopak nedostatečná kontrola nad vstupujícími osobami nám představuje nejslabší stránku této analýzy, kdy není zase až tak obtížné vmísit se mezi vstupující žáky a projít tak dovnitř objektu kam lze pronést i nějakou zbraň. Mezi největší příležitost daného objektu lze zařadit pořízení modernějších bezpečnostních systémů. Jako největší hrozbu můžeme považovat útok bodnou nebo střelnou zbraní.

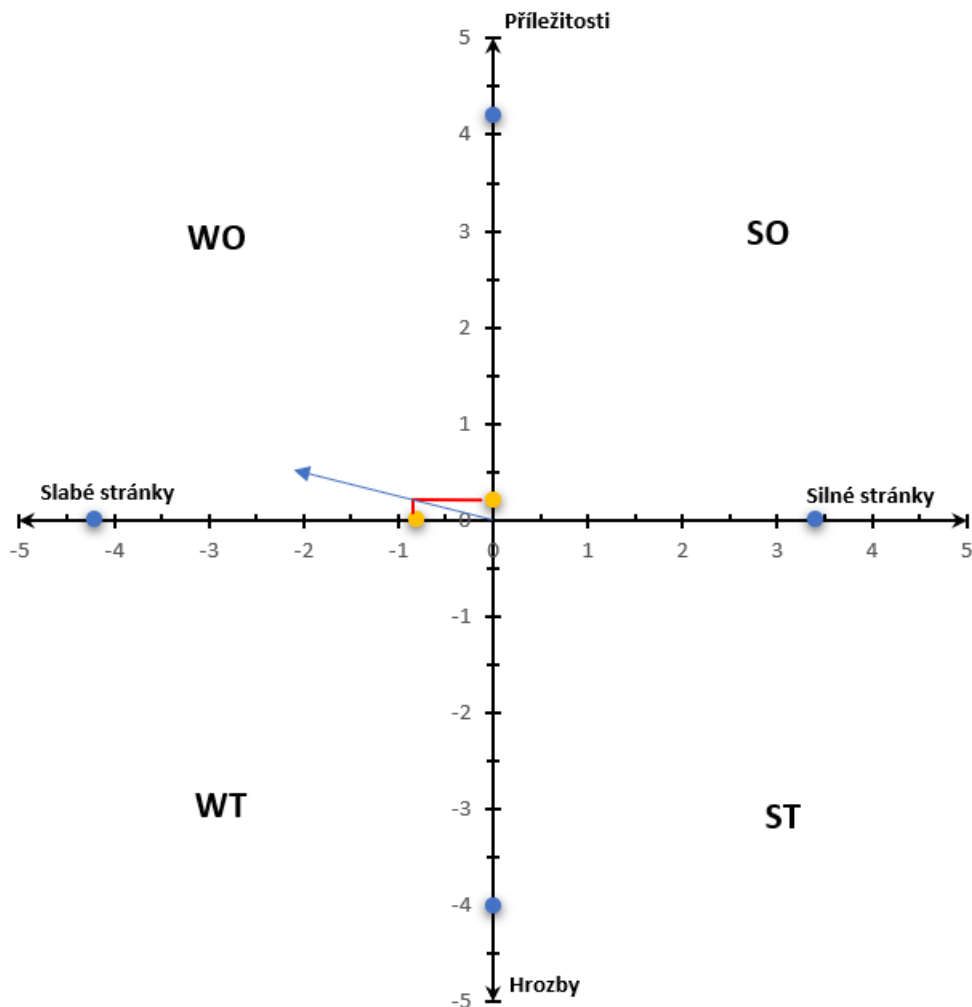
7.5.2 Závěr SWOT analýzy

V závěrečném kroku SWOT analýzy se rozhoduje o nejlepší strategii na základě celkového hodnocení vnitřního prostředí (silné a slabé stránky) a vnějšího prostředí (příležitosti a hrozby). Poté se provede odečet hodnot vnitřního a vnějšího prostředí a na základě výsledku se vizualizuje graf (Pořízek, 2019).

- Silné stránky + slabé stránky = -0,8
- Příležitosti + hrozby = 0,2
- Vnitřní prostředí – vnější prostředí = -1

Z provedené analýzy vzejde jedna doporučená strategie:

- Ofenzivní strategie (SO) – využití příležitostí díky svým silným stránkám.
- Defenzivní strategie (ST) – snižování rizika nebo hrozeb díky svým silným stránkám.
- Strategie spojenectví (WO) – k eliminaci nebo zlepšení slabých stránek využít příležitosti.
- Strategie úniku či likvidace (WT) – snížení negativních dopadů hrozeb na subjekt (Pořízek, 2019).

Obrázek 5 Graf výsledných hodnot (zdroj: vlastní zpracování)

Zakreslení výsledných součtů v jednotlivých segmentech analýzy do grafu nám ukáže, že se zde jedná o strategii WO neboli strategii spolenectví. Hlavním cílem strategie spolenectví je maximálně využít příležitostí, které nám pomohou zmírnit nebo úplně odstranit slabé stránky v zabezpečení objektu. Mezi tyto příležitosti patří pořízení modernějších bezpečnostních systémů, dále častější cvičení a školení zaměstnanců a studentů se zapojením IZS, které by mohlo pomoci rozpoznat podezřelé chování a tím zabránit možnému nebezpečí.

7.6 Strukturovaný rozhovor

Dále bylo využito strukturovaného rozhovoru k získání informací od odborné osoby, která má dlouhodobé pracovní zkušenosti v příslušném školním zařízení a tím pádem nám byla schopna poskytnout kompetentní odpovědi na předložené otázky. Výsledky tohoto rozhovoru nám posloužily jako základ pro výše zmíněné analýzy.

Rozhovor se zaměstnancem školy:

1. Kolik žáků a zaměstnanců bývá obvykle přítomno ve školském zařízení? 410 osob
2. Kolik pater a schodišť mají jednotlivé budovy? Čtyři
3. Kolik vchodů má školní komplex? Pět
4. Jakým způsobem je zajištěn hlavní vstup a ostatní vchody? EZS, kamerový systém
5. Jakým způsobem je prováděna autentizace osob vstupujících do objektu školy? čipy
6. Jsou všechny vchody pod kamerovým systémem? Uchovává se záznam po nějakou dobu? Ne, 3 dny
7. Jaké je zabezpečení školy? Kamerový systém, vrátný, uzamykání budov, učeben
8. Jsou na všech chodbách značky únikových cest pro evakuaci? Ano
9. Jaká jsou funkční bezpečnostní a organizační opatření? Máte například vypracován krizový plán pro případ útoku? Ano
10. Počítá Váš krizový plán s možností, že by se Vaše škola mohla stát obětí útoku na měkký cíl? Ano
11. Byl někdo ze zaměstnanců vyškolen Policií ČR nebo bezpečnostním expertem? Ano, seminář
12. Jsou zaměstnanci a žáci poučeni pro zajištění bezpečnosti ve škole a jak se chovat v případě útoku? (upozornění na neznámou osobu nebo předmět) Ano
13. Konalo se u vás ve škole tematické cvičení podobného útoku? Ne
14. Probíhají u vás nácviky evakuace školy a jak často? Ano, jednou ročně
15. Jak často probíhá školení BOZP? Jednou ročně
16. Jsou v budově hlásiče požáru při vzniku požáru? Ano
17. Je využívána služba Policie ČR nebo jiných složek IZS při spuštění poplachu?
Ne, jsme napojeni na bezpečnostní agenturu.

8 NÁVRHY NA ZVÝŠENÍ ODOLNOSTI MĚKKÉHO CÍLE

Hlavním tématem této kapitoly budou doporučená opatření na základě provedené analýzy. Zde se utvářejí opatření, která by měla být provedena nebo by jim měla být věnována větší pozornost, aby byla zajištěna ochrana života a zdraví osob, jakož i majetku školského zařízení.

8.1 Plášt'ová ochrana

Návrh na zabezpečení plášt'ové ochrany by v tomto případě spočíval v zabezpečení otvorových výplní, resp. skleněných prvků dveří a oken, které by byly z odolně nalepenou bezpečnostní fólií. Okna, která se nacházejí v přízemí a jsou možným terčem útoku z vnějšku lze zabezpečit navíc ještě bezpečnostními mřížemi. Dále je možné zabezpečit tato okna detektory proti rozbití skla v případě nedovoleného vstupu do budovy.

8.2 Kamerový systém

Jak již bylo zmíněno, tak kamerové záznamy, které se uchovávají v objektu školy mohou sloužit jako jedno z lákadél pro potencionálního útočníka, který by se mohl nějakým způsobem dostat k těmto záznamům a dále s nimi pracovat a využít ve svůj prospěch. Z tohoto zjištění vyplývá doporučení na uchovávání kamerových záznamů v bezpečném prostoru. Bylo by vhodné uchovávat tyto záznamy mimo objekt školy, nejlépe na zabezpečeném místě v online prostoru, kam by měl přístup pouze nejužší personál školy. Dále je vhodné posílení kamerového systému tak, aby byly pokryté všechny vchody do objektu.

8.3 Ověřování vstupu

Jedním z významných rizik v této situaci je lidský omyl, protože pokud není kontrola vstupu řádně prováděna, mohlo by dojít k útoku na studenty nebo zaměstnance školy. Kontrola a následné vpuštění do objektu na základě čipových karet může představovat určité riziko, kdy by se mohla nežádoucí osoba nebo skupina osob vměstnat mezi vstupující žáky a nekontrolovaně se dostat dovnitř školy. Poté už by mohlo být pozdě na nějakou reakci. Vhodné by bylo pořízení vstupního turniketu, kdy na základě přiložení čipu může projít pouze jedna osoba a tím pádem by se zabránilo vniknutí cizí osoby do objektu. K těmto turniketům lze připojit i docházkový systém a evidovat tak pohyb všech osob.

Další možností jak snížit nebezpečí je vykonávat cvičení s fiktivními osobami, kde by se mohly natrénovat jednotlivé scénáře a také reakce na tyto situace.

Dále také pravidelně organizovat školení, aby se i žáci více dívali kolem sebe a třeba jím neznámého člověka vůbec nepustili dovnitř nebo upozornili pracovníky školy.

8.4 Krizový plán

Krizový plán obsahuje citlivé informace o pohotovosti a postupech pro konkrétní zaměstnance, takže jakmile by se dostal do nesprávných rukou mohl by být zneužitý. Krizový plán by se měl v ideálním případě uchovávat v trezoru, ke kterému mají přístup jen oprávněné osoby, aby se tomu zabránilo.

8.5 Zabezpečení učeben

Doporučuje se, aby hlavní i vedlejší vchody určené pro vstup zaměstnanců a žáků do objektu byly osazeny bezpečnostními dveřmi třídy RC3 nebo RC4. Dále se doporučuje, aby dveře od učeben, kabinetů, ředitelny a dalších místností odpovídaly bezpečnostní třídě RC3.

Jako osvědčený způsob ochrany před nebezpečnou událostí, např. při útoku aktivního střelce lze navrhnout zabezpečení všech učeben, kabinetů, ředitelny a dalších místností bezkontaktní čtečkou karet umístěnou z vnější i vnitřní strany. Pokud by se objevilo nebezpečí, tak lze tyto dveře uzamknout čipovou kartou z vnitřní části.

8.6 Požární ochrana

Velké množství škol si zamyká na chodbách své hydranty a také nemají dostatek hasicích přístrojů. Ve velké míře to může být kvůli žákům, protože někdy i úmyslně poškozují tyto přístroje a přitom si neuvědomují, že kdyby nácvik požáru, který absolvují každý rok nebyl jen cvičením, tak ohrožují nejen svoje zdraví, ale také zdraví ostatních osob. Jsou případy, kdy hydrant je zamknutý a klíč je umístěný na sekretariátu nebo u školníka. V takovém případě by mohlo dojít k nebezpečné události a hledání klíče k odemknutí hydrantu je časově náročné, když jde téměř o vteřiny. V tomto případě se navrhuje hydrant odemknout a pokud by náhodou došlo k úmyslnému poškození nějakým žákem, lze to řešit pokáráním a výměnou hydrantu na náklady žáka nebo jeho zákonného zástupce. Žáci si mnohdy ani neuvědomují kolik úsilí musí škola vynaložit, aby se mohli cítit bezpečně a zároveň byli chráněni před nebezpečím.

ZÁVĚR

Ochrana měkkého cíle je v dnešní době velkým tématem a samotná problematika těchto cílů je a bude stálým bodem k řešení, hlavně co se týče oblasti zabezpečení.

Předložená bakalářská práce se věnovala zabezpečení školy v Olomouckém kraji z pohledu měkkých cílů. Z důvodu ochrany citlivých informací a pro zachování anonymity školního zařízení se zde neuvádělo jeho konkrétní umístění ani stupeň vzdělávání.

Hlavním cílem této práce bylo zjištění, jakým způsobem je škola zabezpečena proti možnému útoku. Školské zařízení denně navštěvují stovky osob, především mladých studentů, tímto subjekt představuje jistý terč pro možný útok. Podle zjištěných informací je celkové zabezpečení hodnoceno jako vyhovující. Avšak byly nalezeny i menší trhliny v zabezpečení sledovaného objektu. Tyto menší nedostatky mohou být využity pachatelem k útoku nebo k újmě na školním majetku. Práce byla vyhodnocena podle metodiky vydané Ministerstvem Vnitra ČR „*Vyhodnocení ohroženosti měkkého cíle*“.

Bylo provedeno pozorování a rozhovor se zaměstnancem školního zařízení, které proběhlo ústní rozmluvou v tomto roce. Získané informace z rozhovoru a ze samotného pozorování sloužily jako hlavní vstup pro aplikaci analýzy rizik. Na základě těchto získaných informací byla zvolena metoda SWOT analýzy a také „PNH“, neboli jednoduchá polokvantitativní metoda.

Z rozhovoru s vedením školy bylo zjištěno, že má celkem pět vchodů, ale ne všechny jsou pod kamerovým systémem a tím pádem je zde místo pro zlepšení. Záznamy z kamer u vchodů jsou uchovávány pouze 3 dny a i zde by se mohla doba prodloužit alespoň na 5 dní. Ve školském zařízení se v minulosti nekonalo žádné technické cvičení pro možný útok.

Další riziko může nastat při vpuštění do objektu na základě čipových karet, kdy by se mohla nežádoucí osoba nebo skupina osob vměstnat mezi vstupující žáky a nekontrolovaně se dostat dovnitř školy. Poté už by mohlo být pozdě na nějakou reakci. Vhodné by bylo pořízení vstupního turniketu, kdy na základě přiložení čipu může projít pouze jedna osoba a tím pádem by se zabránilo vniknutí cizí osoby do objektu. K těmto turniketům lze připojit i docházkový systém a evidovat tak pohyb všech osob. Další možností jak snížit nebezpečí je vykonávat cvičení s fiktivními osobami, kde by se mohly natrénovat jednotlivé scénáře a také reakce na tyto situace.

Pozitivní stránka zabezpečení subjektu je v případě problému napojení na bezpečnostní agenturu, dále jednou ročně probíhá na škole nácvik evakuace a také školení BOZP „bezpečnost a ochrana zdraví při práci“.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

- AE NEWS, 2019. *Masakr v Rothschildově Ostravě vyvolává více otazníků, než je množina poskytovaných odpovědí!*. Online. Dostupné z: <https://aeronet.news/masakr-v-rothschildove-ostrove-vyvolava-vice-otazniku-nez-je-mnozina-poskytovanych-odpovedi-proc-strelec-zabijel-pacienty-kdyz-mel-pry-spadeno-na-lekare-proc-na-unikle-fotografii-z-cekarny/>. [cit. 2024-02-26].
- APELTAUER, Tomáš; DUFEK, Zdeněk; VANGELI, Benedikt; ROSENKRANT, Jiří; HROMADA, Martin et al., 2019. *Ochrana měkkých cílů*. Leges. ISBN 978-80-7502-427-5.
- BURDA, Karel, 2017. *Základy elektronických zabezpečovacích systémů*. Brno: Akademické nakladatelství CERM. ISBN 978-80-7204-967-7.
- ČTK, 2022. *Česku schází podle NKÚ komplexní systém ochrany měkkých cílů před teroristy*. Online. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/clanek/domaci/cesku-schazi-podle-nku-komplexni-system-ochrany-mekkych-cilu-pred-teroristy-18135>. [cit. 2024-02-26].
- DRDLA, Miloš, 2022. *Bezpečnost měkkých cílů*. Online. Dostupné z: https://www.klus.upol.cz/wp-content/uploads/2021/02/mekke_cile_Drdla-2.pdf. [cit. 2024-02-26].
- ELSNIC, Miroslav a MINAŘÍKOVÁ, Kamila, 2023. *Co se ví o útočnickovi na fakultě v Praze? Byl to student, měl více zbraní*. Online. Dostupné z: <https://www.denik.cz/krimi/strelba-v-praze-co-vime-o-utocnikovi-20241221.html>. [cit. 2024-02-26].
- FAGEL, Michael J. a HESTERMAN, Jennifer, 2016. *Soft Targets and Crisis Management*. New York: Routledge. ISBN 9781315451091.
- FRÖHLICH, Tomáš; HON, Zdeněk; SLABÝ, Jiří a NAVRÁTIL, Leoš, 2021. *Ochrana obyvatelstva - nebezpečné látky 2021*. Online. Dostupné z: https://www.spbi.cz/index.php?id_document=11621. [cit. 2024-02-26].
- FUKSOVÁ, Jana, 2020. *V Brodě otevřeli budovu Družby, v níž střelec před pěti lety zabil osm lidí*. Online. Dostupné z: https://www.idnes.cz/zlin/zpravy/budova-druzba-restaurace-strelba-uhersky-brod-prestavba-kancelare.A200609_152520_zlin-zpravy_ras. [cit. 2024-02-26].

HANSON, Doug, 2005. *What's Next-Soft Target Attacks*. Online. Dostupné z: <https://www.ojp.gov/ncjrs/virtual-library/abstracts/whats-next-soft-target-attacks>. [cit. 2024-02-26].

HZS ČR, 2020. *Koncepce ochrany obyvatelstva do roku 2025 s výhledem do roku 2030*. Online. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/soubor/koncepce-oob-2025-2030-pdf.aspx>. [cit. 2024-02-26].

JUNA, Petr, 2023. „*Takový nevýrazný člověk. “ Kdo je střelec z filozofické fakulty*. Online. Dostupné z: <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/domaci-zivot-v-cesku-ze-chce-zabijet-psal-na-telegramu-kdo-je-strelec-z-filozoficke-fakulty-242319>. [cit. 2024-02-26].

KALVACH, Zdeněk a VANGELI, Benedikt, 2018. *Vyhodnocení ohroženosti měkkého cíle*. Online. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/chh/clanek/vyhodnoceni-ohrozenosti-mekkeho-cile-metodika-ke-stazeni.aspx>. [cit. 2024-02-26].

KALVACH, Zdeněk, 2016. *Základy ochrany měkkých cílů*. Online. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/ochrana-mekkych-cilu.aspx>. [cit. 2024-02-26].

Konference ochrana měkkých cílů, 2024. Online. Dostupné z: <https://www.ochranamekkyhcilu.eu/aktualni-konference/>. [cit. 2024-02-26].

KONÍČEK, Tomáš, 2016. *Zveřejnění české technické normy ČSN 73 4400 „Prevence kriminality – řízení bezpečnosti při plánování, realizaci a užívání škol a školských zařízení“*. Online. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/zverejneni-ceske-technicke-normy-csn-73-4400-prevence-kriminality-rizeni-bezpecnosti-pri-planovani-realizaci-a-uzivani-skol-a-skolskych-zarizeni.aspx>. [cit. 2024-02-26].

LAPKOVÁ, Dora; NEVRKLA, Jakub; ŠTERNOVÁ, Tereza a JENČKOVÁ, Klára, 2019. *Identifikace a ohroženost měkkých cílů*. Online. Dostupné z: <https://mekkecile.fai.utb.cz/wp-content/uploads/2022/01/IOMC-metodika.pdf>. [cit. 2024-02-26].

LUKÁŠ, Luděk, 2011. *Bezpečnostní technologie, systémy a management I*. Zlín: Radim Bačuvčík - VeRBuM. ISBN 978-80-87500-05-7.

LUKÁŠ, Luděk, 2012. *Bezpečnostní technologie, systémy a management II*. Zlín: Radim Bačuvčík - VeRBuM. ISBN 978-80-87500-19-4.

LUKÁŠ, Luděk, 2014. *Bezpečnostní technologie, systémy a management IV*. Zlín: Radim Bačuvčík - VeRBuM. ISBN 978-80-87500-57-6.

MENŠÍK, Jan, 2023. *Vláda vyhlásila na sobotu státní smutek*. Online. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/clanek/domaci-vlada-vyhlasila-na-sobotu-statni-smutek-40455139>. [cit. 2024-02-26].

MINISTERSTVO VNITRA ČR, 2016. *Zveřejnění české technické normy*. Online. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/zverejneni-ceske-technicke-normy-csn-73-4400-prevence-kriminality-rizeni-bezpecnosti-pri-planovani-realizaci-a-uzivani-skol-a-skolskych-zarizeni.aspx>. [cit. 2024-03-22].

MINISTERSTVO VNITRA ČR, 2017. *Koncepce ochrany měkkých cílů pro roky 2017-2020*. Online. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/vlada-schvalila-koncepci-ochrany-mekkych-cilu-pro-roky-2017-2020.aspx>. [cit. 2024-02-26].

MINISTERSTVO VNITRA ČR, 2019. *Bezpečnostní plán měkkého cíle aneb co by nemělo být opomenuto při jeho zpracování*. Online. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/cthh/soubor/bezpecnostni-plan-mekkeho-cile-nove-2-b2-samostatne-strany-pdf.aspx>. [cit. 2024-02-26].

MINISTERSTVO VNITRA ČR, 2024. *ČSN 73 4400*. Online. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/soubor/csn-73-0044-pdf.aspx> [cit. 2024-03-22].

MINISTERSTVO ZAHRANIČNÍCH VĚCÍ ČR, 2023. *Bezpečnostní strategie České republiky 2023*. Online. Dostupné z: https://mzv.gov.cz/jnp/cz/zahranicni_vztahy/bezpecnostni_politika/bezpecnostni_strategie/index.html. [cit. 2024-02-26].

NOVÁKOVÁ, Jana, 2017. *Vláda schválila Koncepci ochrany měkkých cílů pro roky 2017–2020*. Online. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/vlada-schvalila-koncepci-ochrany-mekkych-cilu-pro-roky-2017-2020.aspx>. [cit. 2024-02-26].

PAŠTĚKA, Hynek a SHABU, Martin, 2023. *Policie před včerejší masovou střelbou v budově Filozofické fakulty Univerzity Karlovy dostala varování před útočníkem*. Online. Dostupné z: https://www.lidovky.cz/domov/strelec-v-praze-filosoficka-fakulta-policie-utocnik.A231222_101325_ln_domov_hud. [cit. 2024-02-26].

PERDOCH, Jaroslav, 2023. *Výročí masakru v ostravské nemocnici. Kamery dokážou odhalit podezřelého člověka*. Online. Dostupné z: https://moravskoslezsky.denik.cz/zpravy_region/fno-pietni-akt-ucteni-obeti-strelby-vitasek-2023.html. [cit. 2024-02-26].

POLICIE ČR, 2024. *Ochrana měkkých cílů*. Online. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/ochrana-mekkych-cilu.aspx>. [cit. 2024-02-26].

POŘÍZEK, Jan, 2019. *SWOT analýza a její využití*. Online. Dostupné z: <https://www.ecommercebridge.cz/swot-analyza-a-jeji-vyuziti>. [cit. 2024-03-04].

ŠEFČÍK, Vladimír, 2009. *Analýza rizik*. Zlín: Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně. ISBN 9788073186968.

VACULÍK, Radim, 2023. *Česko halí státní smutek*. Online. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/clanek/domaci-cesko-hali-statni-smutek-40455281>. [cit. 2024-02-26].

VORONKOV, Vladimír, 2023. *Threat to vulnerable targets*. Online. Dostupné z: <https://www.un.org/counterterrorism/vulnerable-targets>. [cit. 2024-02-26].

VOZÁROVÁ, Jana, 2015. *Vyšetřování střelby v brodské restauraci Družba: už mluvilo 300 svědků*. Online. Dostupné z: <https://slovacky.denik.cz/zlociny-a-soudy/ke-strelbe-v-brode-uz-mluvilo-300-svedku-20150423.html>. [cit. 2024-02-26].

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

AFCEA	Mezinárodní nezisková organizace propojující profesionály v oblasti komunikací, elektroniky a informačních technologií
BOZP	Bezpečnost a ochrana zdraví při práci
ČR	Česká republika
ČSN	Česká technická norma
ČVUT	České vysoké učení technické v Praze
DDRM	Detekovat, předcházet, reagovat, zmírnit
DPPC	Dohledové a poplachové přijímací centrum
EZS	Elektronický zabezpečovací systém
FF UK	Filozofická fakulta Univerzity Karlovy
IZS	Integrovaný záchranný systém
MZS	Mechanické zábranné systémy
NKÚ	Nejvyšší kontrolní úřad
PZTS	Poplachový zabezpečovací a tísňový systém
TNK	Technická normalizační komise

SEZNAM ZÁKONŮ

ČESKO, 1998. *Ústavní zákon č. 110/1998 Sb., o bezpečnosti ČR.* Online. In: *Zákony pro lidi.* Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1998-110>. [cit. 2024-02-26].

ČESKO, 2000. *Zákon č. 239/2000 Sb., o Integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů.* Online. In: *Zákony pro lidi.* Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-239>. [cit. 2024-02-26].

ČESKO, 2000. *Zákon č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů.* Online. In: *Zákony pro lidi.* Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-240>. [cit. 2024-02-26].

ČESKO, 2008. *Zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky.* Online. In: *Zákony pro lidi.* Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2008-273>. [cit. 2024-02-26].

ČESKO, 2009. *Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník.* Online. In: *Zákony pro lidi.* Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2009-40>. [cit. 2024-02-26].

ČESKO, 2015. *Zákon č. 320/2015 Sb., Zákon o Hasičském záchranném sboru České republiky a o změně některých zákonů.* Online. In: *Zákony pro lidi.* Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2015-320>. [cit. 2024-02-26].

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obrázek 1 Jak reagovat v případě útoku ve škole (Policie ČR, 2023)	15
Obrázek 2 Možnosti ochrany v jednotlivých fázích útoku (Apeltauer et al., 2019).....	16
Obrázek 3 Non-stop linka Policie ČR (Security magazín, 2016)	20
Obrázek 4 Mapa ČR s vyznačením kraje (cenovamapacr.cz, 2023)	31
Obrázek 5 Graf výsledných hodnot (zdroj: vlastní zpracování)	43

SEZNAM TABULEK

Tabulka 1 Zdroje hrozeb na případu modelové školy (Kalvach a Vangeli, 2018).....	21
Tabulka 2 Rizikové kategorie podle míry R (Šefčík, 2009).....	36
Tabulka 3 Možná pravděpodobnost útoku (Šefčík, 2009).....	36
Tabulka 4 Možné následky a jejich závažnost (Šefčík, 2009).....	36
Tabulka 5 Názor hodnotitelů a vliv na míru nebezpečí (Šefčík, 2009).....	37
Tabulka 6 Hodnocení míry rizika dle zdrojů hrozeb (zdroj: vlastní zpracování).....	37
Tabulka 7 SWOT analýza (zdroj: vlastní zpracování).....	40
Tabulka 8 Matice SWOT analýzy (zdroj: vlastní zpracování).....	41

